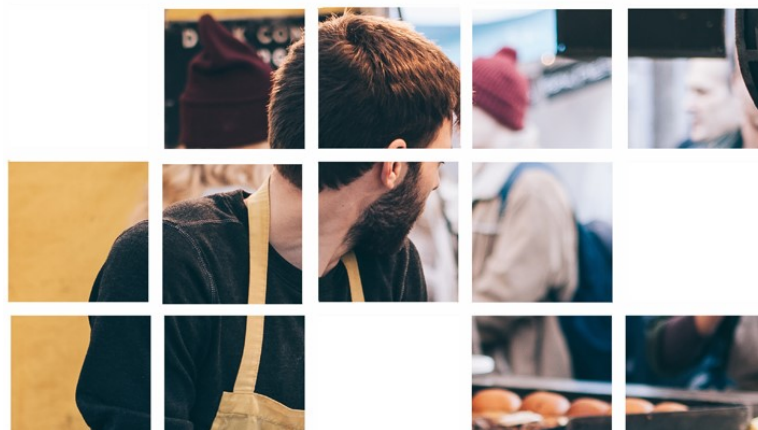

03/07/2019

La qualitat de l'ocupació externalitzada

Alejandro Godino Pons ha estudiat en la seva tesi doctoral l'impacte que les dinàmiques d'externalització tenen sobre la qualitat de l'ocupació. En particular, desenvolupa una anàlisi multiestrategic enfocant-se en sectors, empreses i vida quotidiana dels individus vinculats a serveis externalitzats (concretament neteja, contact-center i càtering de col·lectivitats) recorrent a una articulació de diferents fonts estadístiques i d'informació. A més, analitza el pes relatiu de la privatització en el sector públic i la seva incidència en diferents administracions.

El mapa de l'externalització

A partir de l'elaboració de l'anàlisi de les diverses partides pressupostàries de l'administració pública espanyola, la tesi desenvolupa un mapa de coeficients d'externalització que reflecteixen el pes específic del fenomen en les diferents comunitats autònomes d'Espanya. Les dades mostren determinades pràctiques estructurals d'externalització dels gestors públics, a través de les quals tendeixen a l'externalització en qualsevol treball en el qual l'Administració hagi d'exercir com a ocupador, transferint així la relació i el conflicte laboral. Les dades de l'estudi també mostren tendències dins de la pròpia ocupació pública, en tant que des de 2007 es comença a estendre l'ús de la figura del personal laboral, amb una clara erosió no només de les condicions de treball dels empleats públics, sinó de la relació que aquests mantenen amb l'Administració. Tant la (creixent) figura del personal laboral com la contractació de treballadors

per vies externes són mostres de les vàlvules d'escapament que l'Administració ha fet ús durant els anys de crisi per reestructurar els costos laborals.

Dinàmiques transversals de reducció de costos

La tesi planteja un apropament ampli a la qualitat de l'ocupació prestant atenció a dimensions com l'estabilitat, el temps, els salaris, l'entorn de treball, la negociació col·lectiva i les habilitats i el desenvolupament professional. De l'anàlisi transversal d'aquestes sis dimensions de l'ocupació s'extreu l'existència estructural (i progressiva durant el període de crisi) d'una dinàmica de reducció de costos a través no només dels salaris, sinó també de l'aplicació de diversos formats laborals i pràctiques organitzatives que generen llocs de treball divergents dels estàndards de la qualitat de l'ocupació. Aquesta dissonància es distribueix de manera desigual considerant variables sociodemogràfiques, amb especial incidència en els referents a la bretxa de condicions entre homes i dones.

Els treballadors externalitzats: "vagons de càrrega" del mercat de treball

Són aquelles activitats considerades auxiliars i amb una alta concentració de llocs de baixa i (en menor mesura) mitjana qualificació que tendeixen a gestionar-se de forma externalitzada per part de les organitzacions. Si bé, les dinàmiques de reducció de costos poden empènyer a un estancament i descens progressiu en les categories professionals ocupades. Fenòmens que coalitzen amb l'ús del temps parcial i la seva vinculació amb aquelles altres categories (laborals o sociodemogràfiques) en les escales més vulnerables dins de les seves variables. En suma, entenem que l'ocupació externalitzada tendeix a concentrar ocupació de baixa qualitat provinent d'altres organitzacions en diversos aspectes, però també a generar-lo i agreujar-lo a partir d'una articulació de pràctiques d'ajust de costos laborals tant pel que fa als formats d'ocupació, l'organització del treball com la fragmentació de l'organització col·lectiva de treballadors.

Dinàmiques que, en tot cas, han vingut precedides no només per una persecució per part de les organitzacions de disminució dels costos del treball sinó també de transferència del conflicte laboral cap a organitzacions terceres que serveixin com a "vagons de càrrega". Aquests funcionen aplicant de forma sistemàtica mecanismes per minimitzar el risc de conflicte (desvinculació laboral amb el centre de treball, el client com a figura omnipresent, aplicació arbitrària de convenis, etc.). I, en cas necessari, es torna a transferir el conflicte a altres organitzacions proveïdores. Dinàmiques que erosionen progressivament el vincle entre empleat i ocupador i, d'aquesta manera, desdibuixa el referent cap al qual les demandes relatives a la millora de l'ocupació han d'anar dirigides.

Rellançar la negociació col·lectiva en serveis externalitzats

Aquesta tesi doctoral ha obert diversos interrogants no resolts pels límits de la investigació. De forma aproximada, aquest és l'objectiu del projecte *Relaunching Collective Bargaining in Outsourced Services* (RECOVER), finançat per la Comissió Europea i en el qual Alejandro Godino participa en l'equip coordinador. Aquest projecte europeu de recerca brinda al present estudi la possibilitat de continuar en l'anàlisi del fenomen de l'externalització, aquest cop abastant una major heterogeneïtat de sectors i ocupacions, analitzant de forma particular casos d'estudi centrats en empreses multiserveis i centrant l'objecte d'estudi en els mecanismes de negociació col·lectiva i, concretament, la cobertura de convenis col·lectius en casos

d'externalització. D'altra banda, i no de forma menys rellevant, la comparació del cas espanyol amb altres casos europeus amb models d'ocupació diversos permetrà detectar tant els reptes com les pràctiques que millor es puguin adequar per a la regulació del fenomen de l'externalització.

Alejandro Godino Pons

Centre d'Estudis Sociològics sobre la Vida Quotidiana i el Treball (QUIT) – Institut d'Estudis del Treball (IET)

Departament de Sociologia

Universitat Autònoma de Barcelona

alejandro.godino@uab.cat

Referències

[View low-bandwidth version](#)